

Statenbrief

Informatie

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012579

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 5

Onderwerp

Rekenkamerrapport *Grip op reserves*

Beleidsprogramma

Alle

Ambitie

Alle

Portefeuillehouder

Helga Witjes

1 Kern van deze Statenbrief

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft uw Staten en ons college onlangs het rekenkamerrapport *Grip op reserves* (PS2023-998) aangeboden. Het onderzoek van de Rekenkamer gaat over uw budgetrecht ten aanzien van de reserves van de provincie. In deze Statenbrief treft u onze reactie op de aanbevelingen aan, die de Rekenkamer naar aanleiding van haar onderzoek naar de reserves heeft geformuleerd.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Wij bieden u deze Statenbrief, onze bestuurlijke reactie op het rapport, conform het protocol voor de bestuurlijke behandeling van de rekenkamerrapporten van de Rekenkamer Oost-Nederland, aan. Het presidium heeft dit protocol op 5 juli 2022 vastgesteld. Op deze wijze kunt u onze reactie betrekken bij de behandeling van het onderzoeksrapport.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Het onderzoek naar de reserves is opgenomen in het Onderzoeksprogramma 2023 van de Rekenkamer Oost-Nederland (PS2022-1017).

4 Samenvatting

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft in het onderzoek onderzocht hoe de provincie in de praktijk omgaat met het instellen, gebruik, monitoren, evalueren, wijzigen en opheffen van reserves. Daarnaast heeft de Rekenkamer onderzocht welke beleidskaders de provincie voor haar reserves heeft geformuleerd en in welke documenten deze zijn vastgelegd. Ten slotte heeft de Rekenkamer in het onderzoek gekeken naar hoe de Staten ten aanzien van de reserves hun kaderstellende en controlerende rol (kunnen) invullen en hoe zij door Gedeputeerde Staten over de reserves zijn geïnformeerd.

De reserves maken onderdeel uit van het budgetrecht van de Staten. De aanbevelingen van de Rekenkamer gaan over hoe de Staten meer grip kunnen krijgen op de reserves van de provincie.

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012579

Blad

2 van 5

5 Informatie

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft het onderzoek naar het budgetrecht van de Staten ten aanzien van de reserves bij de provincies Gelderland en Overijssel uitgevoerd. De onderzoeksperiode van het rekenkameronderzoek betreft (vooral) de jaren 2019 tot en met 2022.

De Rekenkamer Oost-Nederland stelt naar aanleiding van haar onderzoek vast dat de provincie bij het instellen, het gebruik en opheffen van de reserves zich houdt aan de wet- en regelgeving (Provinciewet en het Besluit Begroting en Verantwoording) en aan de afspraken die zij met de Staten over de reserves heeft gemaakt. Zo zijn de provinciale kaders over de reserves volgens de Rekenkamer actueel, consistent, duidelijk en bevatten deze gezaghebbende richtlijnen en besluiten de Staten tot het instellen van een reserve.

De Rekenkamer concludeert verder dat de provincie relatief weinig afspraken met betrekking tot de reserves vastlegt in beleidskaders en dat deze kaders in verschillende documenten zijn opgenomen. Dit wordt volgens de Rekenkamer mede veroorzaakt door de huidige reserve-indeling. De wettelijke kaders laten de provincies, aldus de Rekenkamer, echter ook veel beleidsruimte op dit vlak.

De Rekenkamer vindt het van belang dat de provincie, zeker gezien de omvang van de huidige (ambitie)reserves, meer afspraken rond de reserves in beleidskaders vastlegt. Dit draagt volgens haar namelijk bij aan een transparante en eenduidige omgang met de reserves. De Staten kunnen zo vooraf sturing geven aan het instellen, gebruik, monitoren, evalueren en opheffen van de reserves, aldus de Rekenkamer.

Aanbevelingen Rekenkamer

De Rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek vijf aanbevelingen voor uw Staten geformuleerd. Hieronder treft u onze reactie op deze aanbevelingen aan.

1. Bespreek naar aanleiding van de handreiking of de huidige inrichting en kaderstelling nog aansluit bij uw wensen als Staten.

De huidige inrichting (één reserve per ambitie) zorgt ervoor dat PS nieuwe reserves als vanzelf vaststellen en PS nauwelijks kaders stellen. In de handreiking staan mogelijkheden om actiever en explicieter invulling te geven aan uw kaderstellende rol.

Onze reactie

Wij gaan graag met uw Staten in gesprek over de huidige inrichting van de reserves, de op dit moment hiervoor geldende beleidskaders en of deze inrichting en kaders nog aansluiten bij uw wensen. Wij stellen voor om uw informatie- en sturingsbehoefte ten aanzien van de reserves eind 2023/begin 2024 te bespreken c.q. behandelen in een sessie met de financiële specialisten/vertegenwoordigers van de verschillende Statenfracties. Uw informatie- en sturingsbehoefte is, zoals u begrijpt, namelijk bepalend voor het niveau en aantal in te stellen reserves. De inrichting van de reserves, maar ook uw informatie- en sturingsbehoefte, heeft vanzelfsprekend ook een duidelijke relatie met de te formuleren beleidskaders voor de reserves. Wij stellen verder voor dat wij in de bovengenoemde sessie enkele opties/scenario's aan u voorleggen voor de inrichting van de reserves (inclusief voor- en nadelen van elk(e)

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012579

Blad

3 van 5

optie/scenario). Ten slotte stellen wij aan u voor dat wij met de Rekeningcommissie afstemmen welke rol de commissie tijdens het traject van de implementatie van de aanbevelingen wil vervullen.

2. Breng afspraken en uitleg over de reserves samen

Momenteel staan de afspraken en uitleg over reserves verspreid over verschillende documenten. Het samenbrengen van deze informatie op één plek, maakt het makkelijker voor PS om grip te krijgen op reserves. Dit samenbrengen kan in de financiële verordening, alleen is daar weinig ruimte voor uitleg. Een optie die meer ruimte geeft voor uitleg, is het opnieuw instellen van een nota reserves.

Onze reactie

Wij nemen deze aanbeveling van de Rekenkamer over en zullen de huidige en mogelijk nieuwe afspraken en uitleg over de reserves samenbrengen en vastleggen in één document. Wij stellen voor om - afhankelijk van het aantal op te stellen beleidskaders - deze op te nemen in de financiële verordening van de provincie of deze te verwerken in een aparte nota.

We gaan graag met uw Staten in gesprek over eventueel nieuw op te stellen kaders ten aanzien van de reserves (zie hiervoor onze reactie bij aanbeveling 1). Wij stellen voor om de gewijzigde financiële verordening of nota eerst te bespreken met de rekeningcommissie, voordat de verordening c.q. nota wordt behandeld in de vergadering van uw Staten.

3. (Wijzigingen van) kaders hebben consequenties. Realiseer u dat en laat u eventueel bijstaan door de rekeningcommissie of de accountant.

U ontvangt veel informatie van GS en de ambtelijke organisatie. In het kader van 'checks and balances' kunt u zich ook laten adviseren door derden. Wijzigingen van kaders kunnen namelijk ook onbedoelde consequenties hebben.

Onze reactie

De Rekenkamer licht in haar handreiking en oplegbrief niet toe om welke onbedoelde gevolgen het precies gaat/kan gaan. Een uitgangspunt van ons handelen is dat wij de gevolgen van een kaderwijziging voor uw Staten duidelijk in kaart brengen. Verder is volgens ons de gebruikelijke lijn dat u bij ons, in eerste instantie, terecht kunt voor vakinhoudelijke, ambtelijke bijstand. Vanzelfsprekend is het verder aan uw Staten of u desgewenst en zo nodig advies wil inwinnen bij derden.

4. Zorg dat elk Statenlid een basisbegrip van reserves heeft.

Gezien de omvang aan reserves en het budgetrecht van PS is het van belang dat alle Statenleden relatief eenvoudig kennis kunnen nemen en een begrip hebben van de basisbeginselen van reserves. Zij moeten immers besluiten nemen over de instelling, het gebruik, de wijziging en de opheffing daarvan. Bovendien liggen aan de middelen in reserves doelen ten grondslag die PS gesteld hebben waarbij zij ook de mogelijkheden hebben die doelen te wijzigen/beëindigen en het geld 'vrij te spelen' voor andere doelen. Aanvullende mogelijkheden om het 'basisbegrip' te creëren en te vergroten zijn informatiebijeenkomsten die met behulp van de rekeningcommissie en accountant georganiseerd kunnen worden.

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012579

Blad

4 van 5

Onze reactie

Wij zijn het eens met de constatering van de Rekenkamer dat het van belang is dat Statenleden een basisbegrip hebben van de reserves, omdat die immers onderdeel uitmaken van het budgetrecht van uw Staten. Er zijn ons inziens allerlei manieren om dit basisbegrip te creëren. Zo kunnen statenleden kennisnemen van de beleidskaders, die zijn geformuleerd over de reserves (straks zijn deze naar verwachting in één document opgenomen). Een statenlid kan verder aan een ambtenaar vragen om de kaders nader toe te lichten (het gaat hier om ambtelijke bijstand). Verder kan de ambtelijke organisatie over dit onderwerp periodiek, bijvoorbeeld bij de Begroting, een informatiebijeenkomst organiseren. En ten slotte kunt u, zoals de Rekenkamer aanbeveelt, zich door derden, bijvoorbeeld de accountant, over de reserves laten adviseren/informereren.

5. Bespreek of de huidige informatievoorziening nog voldoende aansluit bij de gestelde kaders.

Op verzoek van PS is de informatievoorziening over reserve de afgelopen periode verbeterd en uitgebreid. Hierdoor is er meer zicht gekomen op het doelbereik. Tegelijkertijd is dit niet het niveau waarop de kaders voor reserves gesteld worden. Hierdoor kunt u met de informatie die u krijgt weinig sturing geven.

Onze reactie

De provincie heeft haar beleidskaders ten aanzien van de reserves ingesteld op het niveau van de ambities. Uw Staten zijn, zoals u weet, de afgelopen periode nauw betrokken geweest bij de doorontwikkeling van de planning- en controldocumenten van de provincie. In het kader van deze doorontwikkeling is, in afstemming met u, de informatievoorziening over de reserves verder verbeterd. Zo zijn vanaf de Begroting 2024 toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves op het niveau van de reserves, de thema's en doelen voor u zichtbaar. Dit betekent verder dat de saldi van de reserves ook op deze niveaus inzichtelijk zijn en de informatievoorziening over de reserves nu feitelijk op een lager niveau is ingeregeld dan het niveau waarop de beleidskaders zijn ingesteld.

Wij stellen voor om tijdens de hierboven vermelde sessie (zie onze reactie op aanbeveling 1.) ook de huidige informatievoorziening over de reserves aan de orde te stellen. In deze sessie willen we onder meer met uw Staten bespreken in hoeverre de huidige informatievoorziening aan uw wensen voldoet en hoe deze verder kan worden verbeterd.

6 Planning en control

Niet van toepassing.

7 Participatie en communicatie

Niet van toepassing.

Datum

31 oktober 2023

Zaaknummer

2023-012579

Blad

5 van 5

8 Vervolg

U wordt in ieder geval in de Jaarstukken 2024, de paragraaf Bedrijfsvoering, geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport *Grip op reserves*.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink - Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne - Secretaris

Bijlage(n)

- 1 Oplegbrief Rekenkamer Oost-Nederland bij bestuurlijke nota c.q. handreiking voor PS *Grip op reserves*
- 2 Handreiking voor PS Gelderland *Grip op reserves*
- 3 Nota van bevindingen *Budgetrecht bij reserves Gelderland*